

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

Lege privind

„EGALIZAREA ȘANSELOR PENTRU PERSOANELE CU HANDICAP ÎN ROMÂNIA”

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art.1.- (1) Prezenta lege cuprinde măsurile ce urmează a fi luate pentru exercitarea drepturilor fundamentale ale persoanelor cu handicap la: un regim special de prevenire și de agravare a handicapului, depistare precoce și intervenție timpurie, recuperare /reabilitare, îngrijire medicală, servicii de sprijin, educație, orientare, formare și reconversie profesională, încadrare în muncă, acces la mediul ambiant, educație, cultură, informații și comunicare, garantarea unui minim de resurse care să-i permită acoperirea tuturor nevoilor esențiale de viață, integritate personală și protecție juridică.

(2) Prezenta lege reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor fundamentale ale persoanelor cu handicap prevăzute la art.1.

Art.2. – Ministerele, organele administrației publice centrale și locale, organismele private autorizate, persoanele fizice și juridice care au atribuții în aplicarea măsurilor stabilite prin prezenta lege, sunt obligate să respecte, să promoveze și să garanteze drepturile fundamentale ale persoanelor cu handicap, stabilite prin Constituția României, lege, în concordanță cu prevederile din actele internaționale în materie la care România este parte.

Art.3. - Prezenta lege, oricare alte reglementări adoptate în domeniul respectării, promovării și garantării drepturilor fundamentale ale persoanelor cu handicap precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu, asigură realizarea unei politici naționale de egalizare a șanselor.

Art.4. - Persoana care este limitată în desfășurarea unor activități sau are restricții de participare la viața socială datorită afectării unor funcții sau structuri ale organismului, se numește în contextul prezentei legi persoană cu handicap, copil sau adult.

Art.5. - În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *Handicap* – rezultă din interacțiunea dintre deficiență și dizabilitate (incapacitate), care decurge din mediul fizic, social și cultural în care trăiește persoana. Această stare de handicap provoacă o pierdere parțială sau totală a autonomiei și/sau restricție pentru o participare deplină

b) *Deficiența* – semnifică absența, pierderea sau alterarea unei structuri ori a unei funcții a organismului. Aceasta poate fi de origine congenitală sau rezultatul unui accident, dar și al unor condiții negative de mediu.

- c) *Dizabilitatea (Incapacitatea)* – reprezintă afectarea uneia sau mai multor funcții esențiale ale ființei umane, de natură să diminueze libertatea de expresie sau de acțiune a acesteia.
- d) *Alocație socială cu caracter compensatoriu* – reprezintă dreptul la compensarea consecințelor handicapului, în scopul egalizării de șanse a persoanei cu handicap cu ceilalți membri ai societății.
- e) *Ghid de comunicare* - persoană care acordă asistență persoanelor cu surdocecitate.
- f) *Interpret în limbaj mimico-gestual* – persoană care asigură comunicarea între persoana cu deficiență de auz, surdocecitate și alte persoane fizice și juridice..
- g) *Egalizarea șanselor* – este procesul prin care diferitele sisteme sociale și ale mediului (servicii medicale, sociale, infrastructură, servicii, activități informative, documentare, etc.) devin accesibile oricărui cetățean, deci și persoanelor cu handicap.
- h) *Participare* - este implicarea unei persoane în situații de viață; semnifică perspectiva societală a funcționării;
- i) *Restricții de participare* - sunt problemele pe care un individ le poate avea în implicarea în situații de viață.
- j) *Factori de mediu* - reprezintă toate aspectele externe sau intrinseci ale lumii, care formează contextul vieții unui individ; ei includ: lumea fizică naturală, lumea fizică artificială (construită de om), ceilalți oameni, diferite relații și roluri, atitudini și valori, sisteme și servicii sociale, politici, legi și reguli.
- k) *Factori personali* - sunt factorii contextuali legați de individ cum ar fi: vârsta, sexul, statutul social, experiența de viață etc.
- l) *Reabilitarea/recuperare* – se referă la un proces destinat să dea posibilitatea persoanelor cu handicap să ajungă sau să-și păstreze nivelele funcționale fizice, senzoriale, psihice și/sau sociale optime, furnizându-le acestora instrumente cu ajutorul cărora își pot schimba viața în direcția obținerii unui grad cât mai mare de independență.
- m) *Plan de servicii personalizat* – reprezintă un instrument de planificare și coordonare generală a serviciilor oferite persoanelor cu handicap (educație, reabilitare /recuperare, servicii medicale, de sprijin, sociale, orientare și formare profesională); acest instrument însoțește persoana cu handicap și orientează holistic serviciile sectoriale și multidisciplinare oferite.
- n) *Plan de intervenție personalizat* – fixează obiective pe termen mediu și scurt, precizând modalitățile de intervenție și suport pentru persoanele cu handicap, prin care se operaționalizează obiectivele generale propuse de planul de servicii personalizat.

CAPITOLUL II

**Depistarea precoce și intervenția timpurie
Prevenirea apariției deficienței și agravării ei**

Secțiunea 1

Depistarea precoce și intervenția timpurie

Art.6. - Dreptul la depistare precoce și la intervenție timpurie constituie o prioritate de acțiune în asigurarea egalizării șanselor pentru copiii cu handicap.

Art.7. – (1) Organele de specialitate ale administrație publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare dezvoltării serviciilor de depistare precoce și intervenție timpurie.

(2) Autoritățile publice locale încheie convenții cu organismele private autorizate pentru acordarea de servicii, în conformitate cu art.7 alin.(2), în cadrul unui parteneriat public privat.

Secțiunea a 2-a

Prevenirea apariției deficienței și agravării ei

Art.8. - Prevenirea include o diversitate de acțiuni: îngrijirea primară a sănătății, îngrijirea prenatală și cea postnatală, informarea și consilierea părinților, educația în domeniul nutriției, campaniile de imunizări împotriva bolilor contagioase, măsurile de control al maladiilor endemice, elaborarea regulamentelor de protecție a muncii și a programelor de prevenire a accidentelor în diferite medii, inclusiv adaptarea locurilor de muncă pentru prevenirea apariției bolilor profesionale și incapacităților rezultate din poluarea mediului sau în urma conflictelor armate.

Art.9. - Prevenirea agravării deficienței este un proces destinat să dea posibilitatea persoanelor cu handicap să-și păstreze nivelul funcțional fizic, senzorial, intelectual, psihic la care au ajuns, cât mai mult timp posibil, furnizându-le în același timp instrumentele cu ajutorul cărora își pot compensa pierderea sau limitarea acestor funcții.

Art.10. – (1) Organele de specialitate ale administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare dezvoltării de servicii, pentru a preveni apariția deficiențelor fizice, senzoriale, mentale și psihice și pentru a preveni agravarea deficienței.

(2) Autoritățile administrației publice locale încheie convenții cu organismele private autorizate pentru acordarea de servicii, în conformitate cu art.10, alin. (1) în cadrul unui parteneriat public privat.

CAPITOLUL III

Evaluarea handicapului

Art.11. - Încadrarea într-o categorie de persoană cu handicap se face printr-o decizie emisă de Comisia Județeană de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap.

Art.12. - În contextul procesului de evaluare complexă, în stabilirea eventualului handicap, alături de examinarea funcționalității organismului, se va lua în considerare și funcționarea în contextul de viață și activitate, interacțiunea cu factorii de mediu, precum și factorii personali.

Art.13. - Stabilirea stării de handicap nu este un scop în sine, ea trebuie să ducă la creșterea calității vieții persoanei în cauză, prin proiectarea de planuri de servicii personalizate și planuri de intervenție personalizate, cu rolul de egalizare a șanselor și de promovare a participării sociale a persoanelor cu handicap.

Art.14. - Comisiile Județene de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap se află în coordonarea Comisiei Naționale de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap.

Art.15. - Decizia emisă în conformitate cu art.11. poate fi contestată la Comisia Națională de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap.

Art.16. - Deciziile emise de Comisia Națională de Evaluare Complexă a Persoanelor cu Handicap pot fi atacate potrivit legii Contenciosului Administrativ Nr.29/1990 cu modificările și completările ulterioare, cererile adresate instituției fiind scutite de taxa judiciară de timbru, instanța competentă fiind cea de la domiciliul sau reședința solicitantului.

Art.17. - Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Cercetării elaborează Ghidul Metodologic pentru evaluarea complexă și Grila națională de încadrare într-un grad de handicap, care vor fi aprobate printr-un ordin comun emis la 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.18. - Modul de funcționare, de finanțare și componența Comisiei Naționale de Evaluare Complexă și a Comisiilor Județene de Evaluare Complexă, se stabilește prin hotărâre a Guvernului, emisă de Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Cercetării, cu avizul Ministerului Finanțelor la 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

CAPITOLUL IV

Reabilitarea/recuperarea, asistența medicală Servicii de sprijin

Secțiunea 1

Recuperarea/reabilitarea

Art.19. - Persoana cu handicap are dreptul de a beneficia de program individual de reabilitare/recuperare și de servicii de reabilitare/recuperare.

Art.20. - (1) Dacă persoana cu handicap nu poate beneficia de programul individual de reabilitare/recuperare, din motive independente de voința ei (lipsa serviciilor de recuperare pe raza domiciliului/reședinței), ea va fi îndrumată spre cel mai apropiat centru de servicii existent.

(2) Persoana care însoțește copilul sau adultul cu handicap sever la recomandarea medicului specialist, în condițiile art.20 alin.(1) va beneficia de servicii de cazare și masă gratuite. Modalitatea de decontare se stabilește prin ordin comun emis de Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii Solidarității Sociale și Familiei și Casa Națională de Asigurări de Sănătate, la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.21. – (1) Organele de specialitate ale administrație publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să asigure resursele necesare dezvoltării și funcționării serviciilor de reabilitare/recuperare.

(2) Autoritățile administrației publice locale încheie convenții cu organismele private autorizate pentru acordarea de servicii, în conformitate cu art.21 alin.(1) în cadrul unui parteneriat public privat.

Secțiunea a 2-a **Asistența medicală**

Art.22. - Persoana cu handicap are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și de a beneficia de servicii medicale și de asistență farmaceutică.

Art.23. - Asistența Medicală pentru persoanele cu handicap se acordă în conformitate cu prevederile legii 145/1997, O.U.G. nr. 170/2002 cu modificările și completările ulterioare.

Art.24. - Oricare ar fi tipul și gradul de handicap, asistența medicală trebuie completată în mod egal cu mijloace de intervenție psiho-pedagogice și sociale pentru adaptarea la necesitățile persoanei cu handicap, cât și pentru restabilirea funcțiilor fizice, senzoriale și mentale.

Art.25. - Persoanele care au în întreținere un copil cu handicap beneficiază de concedii medicale pentru îngrijirea copilului cu handicap care necesită tratament pentru afecțiuni intercurrente, până la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani.

Art.26. - (1) Persoanele cu handicap grav și accentuat, copii sau adulți - beneficiază de gratuitatea serviciilor de cazare și masă în spitale pe teritoriul României.

(2) Persoana care însoțește copilul sau adultul cu handicap grav la recomandarea medicului specialist în condițiile art. 26 alin. (1) va beneficia de servicii de cazare și masă gratuite în spitale pe teritoriul României. Modalitatea de decontare se stabilește prin ordin comun emis de Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.27. - (1) Persoanele cu handicap grav și accentuat, copii sau adulți beneficiază de gratuitatea serviciilor de masă și cazare în stațiuni balneo-climaterice pe teritoriul României.

(2) Persoana care însoțește copilul sau adultul cu handicap grav la recomandarea medicului specialist în condițiile art.27 alin.(1) va beneficia de servicii de cazare și masă gratuite în stațiuni balneo-climaterice pe teritoriul României. Modalitatea de decontare se stabilește prin ordin comun emis de Ministerul Sănătății, Ministerul Solidarității Sociale și Familiei și Casa Națională de Asigurări de Sănătate, la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.28. - (1) Drepturile acordate în conformitate cu art.25 se suportă din fonduri alocate din bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

(2) Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, organizațiile neguvernamentale ale persoanelor cu handicap, elaborează un Program național de recuperare/reabilitare, aprobat prin hotărâre a Guvernului la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Modalitatea de finanțare a acestui program se stabilește prin hotărâre a Guvernului, emisă de Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Finanțelor Publice, la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Secțiunea a 3 -a **Servicii de sprijin**

Art.29. - Pentru asigurarea independenței în viața de zi cu zi, cât și pentru exercitarea drepturilor lor, persoanele cu handicap au asigurate servicii de sprijin: instrumente de asistare, servicii comunitare pentru persoane cu handicap.

Art.30. - (1) Persoanele cu handicap au dreptul să beneficieze de dispozitive de asistare gratuite: proteze, aparatură și materiale ajutătoare compensatorii, aparate auditive pentru surzi, hipoacuzici și persoane cu surdocecitate, lentile de contact-ochelari pentru ambliopi și pentru persoane cu surdocecitate, aparatură de semnalizare vizuală: telefon cu teletext, telefax, avertizoare antifurt/incendiu; orteze, aparate ortopedice, dispozitive de mers, scaune rulante, implanturi cardiace, dispozitive de adaptare a autovehiculelor.

(2) Sumele necesare pentru finanțarea la timp a dispozitivelor de asistare prevăzute la art.30 alin.(1) se suportă din fondul național unic de asigurări sociale de sănătate gestionat de Casa Națională de Asigurări de Sănătate într-un procent de 6% din bugetul total al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate.

Acest buget se va repartiza Caselor de Asigurări de Sănătate Județene conform consumului istoric corelat cu cererea reală.

(3) Nerespectarea art.30 alin.(2) se consideră discriminare la adresa persoanelor cu handicap.

Art.31. - Introducerea în țară, o dată la 5 ani, la alegere, de motociclete, motorete sau autoturisme în folosința persoanei cu handicap grav sau accentuat, după caz a familiei care are în îngrijire o persoană cu handicap grav sau accentuat cu scutire de plata taxelor vamale.

Art.32. - Dreptul de a beneficia de servicii comunitare constituie o prioritate de acțiune în asigurarea de șanse egale pentru persoanele cu handicap.

Art.33. - Aceste servicii se realizează cu consimțământul persoanei cu handicap și/sau a familiei persoanei cu handicap

Art.34. - Serviciile comunitare pentru persoanele cu handicap mențin persoana cu handicap în mediul ei obișnuit și furnizează prestări diverse: ajutor în gospodărie, masa la domiciliu, asistență în îngrijirea copiilor, servicii de infirmieră, interpret în limbaj mimico-gestual pentru persoanele surde, consiliere și orice alte servicii specifice care răspund nevoilor personale ale acestora.

Art.35. – (1) Organele de specialitate ale administrație publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare pentru înființarea, funcționarea și dezvoltarea serviciilor comunitare pentru persoanele cu handicap.

(2) Autoritățile administrației publice locale încheie convenții cu organisme private autorizate pentru acordarea de servicii, în conformitate cu art.35, alin. (1) în cadrul unui parteneriat public privat.

CAPITOLUL V

Educația persoanelor cu handicap

Art.36. - Toate persoanele cu handicap, indiferent de natura sau gradul handicapului lor, au dreptul la o educație gratuită adecvată, adaptată nevoilor și dorințelor acestora.

Art.37. - Educația permite persoanelor cu handicap să ajungă la o independență economică, atât cât este posibil și să contribuie la dezvoltarea socială a societății românești.

Art.38. - Persoanele cu handicap și familiile lor sunt principalul factor de decizie cu privire la orientarea către serviciile educative de care beneficiază.

Art.39. - Autoritățile și instituțiile școlare de toate tipurile au obligația de a asigura condițiile și serviciile de ordin ambiental necesare în unitățile școlare (speciale sau obișnuite), pentru a facilita accesul și deplasarea în clădiri și spații școlare a persoanelor cu handicap.

Art.40. - Integrarea școlară a copiilor și persoanelor cu handicap se poate realiza atât în învățământ obișnuit – individual, în grupe, clase sau alte structuri integrate - cât și în unități școlare speciale.

Art.41. - Învățământul obișnuit sau special nu poate priva persoana cu handicap de drepturile de protecție socială sau specială care i se cuvin potrivit legii, conform principiului „resursa urmează persoana”.

Art.42. - Măsurile de educație specială – acordate individual sau în structurile integrate au în vedere:

- a) pregătirea profesorilor și a claselor în vederea adaptării practicilor educaționale pentru elevii cu handicap în grupe / clase de învățământ obișnuit;
- b) asigurarea grupei / clasei cu servicii de sprijin și specialiști (psihopedagogi, logopezi, kinetoterapeuți, cadre didactice / personal itinerant de sprijin etc.) care să asigure recuperarea / reabilitarea elevilor cu handicap concomitent cu desfășurarea procesului educativ;
- c) reducerea corespunzătoare a efectivelor de elevi, cu cel puțin 3 la fiecare elev cu handicap integrat în grupă/clasă, în funcție de gravitatea deficienței.

Art.43. - (1) Educația persoanelor cu handicap este parte integrantă a sistemului național de educație/ învățământ, coordonat de Ministerul Educației și Cercetării.

Educația persoanelor cu handicap se poate realiza prin:

- a) grupe/clase obișnuite de învățământ, cu forme de sprijin, ca structuri de educație/învățământ special(ă) integrat(ă);
- b) grupe/clase speciale în unități obișnuite de învățământ;
- c) unități școlare speciale;
- d) alternative educaționale și școlarizare la domiciliu.

(2) unitățile școlare speciale instituie relații de cooperare cu școlile obișnuite, familii și comunități ; școlile speciale pot deveni centre de resurse pentru acestea în condițiile stipulate de Ministerul Educației și Cercetării.

(3) Educația persoanelor cu handicap se organizează la nivelul învățământului preșcolar (inclusiv sub vârsta de 3 ani, atunci când este necesar), primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal.

Art.44. - Pentru egalitate de șanse cât și pentru a permite unui număr cât mai mare de copii și/sau persoane cu handicap să frecventeze școlile, se asigură sprijinul necesar prin:

- a) scutirea de taxe școlare;
- b) efective reduse (4-12) de copii/elevi în grupă/clasă;

- c) accesul la curriculum național prin flexibilizarea, adaptarea și personalizarea acestuia;
- d) asigurarea gratuită a manualelor și materialelor auxiliare (aparaturii, echipamentului sau mijloacelor tehnice necesare procesului de învățământ desfășurat în școală sau la domiciliu);
- e) adaptarea sistemului de evaluare a progresului școlar și a notării în funcție de progresele personale fizice, psihice și senzoriale ale persoanelor cu handicap, cât și în funcție de particularitățile/cerințele educative speciale;
- f) accesul gratuit la toate resursele de reabilitare/recuperare necesare pe perioada școlarizării: servicii de reabilitare psiho-pedagogică, medicală și socială, alte servicii de intervenție specifică, accesibile și disponibile în comunitate sau în unități specializate, inclusiv în cele de educație specială;
- g) accesul la specialiști, cadre didactice și personal auxiliar calificat în mod expres pentru educația persoanelor cu handicap;
- h) asistență medicală gratuită, pe perioada frecventării unei instituții școlare, pentru medicația care se adresează deficiențelor sau tulburărilor specifice, fără de care persoana nu poate participa la activitatea școlară;
- i) asigurarea de proteze auditive gratuite elevilor cu deficiențe de auz și cu surdocecitate;
- j) pentru elevii cu deficiențe senzoriale și cu surdocecitate se asigură instruirea în conformitate cu nevoile speciale ale acestora;
- k) pregătirea școlară la domiciliu a persoanelor ce nu pot frecventa nici o altă alternativă educațională pe durata învățământului obligatoriu, în conformitate cu normele specifice elaborate în acest sens de către Ministerul Educației și Cercetării;
- l) transportul de la domiciliu la școală și de la școală la domiciliu în cazul persoanelor cu handicap care necesită această formă de protecție specială.

Art.45. - Participarea persoanelor cu handicap la examene care marchează accesul pe diferite trepte/niveluri de învățământ care conduc la învățământul universitar (postuniversitar), ori la susținerea unor examene de diferență, se face prin asigurarea egalității de șanse, respectiv prin adaptarea procedurilor de examinare, în funcție de particularitățile de învățare și comunicare a persoanei în cauză. Aceste adaptări sunt stabilite de Ministerul Educației și Cercetării prin ordin al ministrului la 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Art.46. - (1) Educația adulților cu handicap se realizează printr-o gamă largă de posibilități, inclusiv învățarea elementelor de bază ale vieții independente și educația specializată.

(2) Educația adulților cu handicap se face în cadrul unui Program de educație pentru adulți cu handicap.

(3) Programul de educație pentru adulți cu handicap, parte componentă a Programului Național de Educație a Adulților, are ca obiective:

- a) crearea unei structuri instituționale pentru educația adulților;
- b) reglementarea modului de organizare și finanțare/autofinanțare a cursurilor și a programelor destinate adulților;
- c) reglementarea certificării și recunoașterii studiilor realizate în cadrul instituțiilor Ministerului Educației și Cercetării și în cadrul altor instituții abilitate.

CAPITOLUL VI

Accesibilități pentru persoanele cu handicap

Art.47. - În procesul de egalizare a șanselor pentru persoanele cu handicap în toate aspectele vieții cotidiene, accesibilizarea se face prin programe care să facă mediul fizic accesibil, și prin luarea unor măsuri care să ofere acces nediscriminat la transport, educație, informare, comunicare, cultură, petrecerea timpului liber.

Secțiunea 1

Accesibilitate la mediul fizic/transport

Art.48. - **(1)** Clădirile instituțiilor publice, ale celor culturale, sportive sau de petrecere a timpului liber, locuințele construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun, telefoanele publice, precum și căile de acces vor fi amenajate astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap. Clădirile de patrimoniu și cele istorice se vor amenaja respectându-se caracteristicile arhitecturale.

(2) Lucrările de amenajare a acestora se vor face în conformitate cu prevederile legii, iar costurile vor fi suportate, după caz, din bugetele proprii ale ministerelor, ale celorlalte autorități ale administrației publice centrale de specialitate, precum și din bugetele autorităților publice locale.

Art.49. - Autoritățile prevăzute de lege vor elibera autorizația de construcție pentru clădirile publice ce urmează a se construi, numai în condițiile respectării Normativului pentru adaptarea clădirilor civile și spațiului urban aferent la exigențele persoanelor cu handicap, indicativ N.P. 051/2001 elaborat de I.P.C.T.-S.A. și aprobat de Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I. Fac excepție de la această prevedere construcțiile personale și anexele acestora.

Art.50. - **(1)** Toate lucrările de refacere, reparații, reconstrucție sau consolidare a drumurilor publice, a instituțiilor publice, a celor culturale, sportive și de petrecere a timpului liber, a magazinelor și restaurantelor, a sediilor prestatorilor de servicii către populație vor fi proiectate și executate astfel încât să respecte prevederile normativului menționat la art. 49.

(2) În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi adaptate toate clădirile instituțiilor publice, culturale, sportive sau de petrecere a timpului liber, precum și căile publice de acces pentru a permite accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(3) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se vor respecta prevederile normativului menționat la art. 49 pentru locuințele care se vor construi sau se vor repara cu fonduri de la bugetul de stat.

(4) Cel puțin 20% din locuințele construite cu fonduri de la bugetul de stat vor fi adaptate, cel mai târziu până la 31 decembrie 2006, în conformitate cu normativul menționat la art. 49.

(5) Locuințele persoanelor cu handicap vor fi accesibilizate, iar mediul lor de viață va fi adaptat la o utilizare interactivă, în funcție de nevoile individuale, la cerere, până la 31 decembrie 2010.

(6) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, telefoanele publice vor fi montate și amenajate cu respectarea prevederilor normativului menționat la art. 49. Locul de montare și numărul telefoanelor publice accesibile vor fi stabilite printr-un protocol național, respectiv local, semnat de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Direcțiile regionale, ROMTELECOM, organizațiile naționale și locale pentru persoanele cu handicap. Acest protocol va fi reînnoit în fiecare an, în funcție de necesitățile persoanelor cu handicap.

Art.51. - (1) În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi va fi înființată o școală de dresaj a câinilor ghizi pentru persoane nevăzătoare sau persoane cu surdocecitate.

(2) Câinele ghid, care însoțește o persoană cu handicap, are acces liber și gratuit în toate locurile publice și mijloacele de transport în comun.

Art.52. - În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele cu handicap vor beneficia de un card-legitimatie, pentru locurile de parcare gratuite. Autovehiculul care transportă o persoană cu handicap posesoare de card beneficiază de drept gratuit de parcare.

Art.53. - (1) În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în spațiile de parcare de pe lângă instituțiile de interes public, ca și în celelalte spații de parcare organizate vor fi amenajate, rezervate și semnalizate, prin semnul internațional, minimum 4% din numărul total al locurilor de parcare, dar nu mai puțin de 2 locuri pentru parcare gratuită a mijloacelor care transportă persoane cu handicap; totodată în spațiile de parcare ale domeniului public, administratorul acestora va repartiza locuri de parcare gratuite persoanelor cu handicap care au solicitat și au nevoie de parcare (pe raza domiciliului sau reședinței).

(2) Este interzisă parcare a altor mijloace de transport pe locuri de parcare rezervate și semnalizate prin semnul internațional pentru persoane cu handicap.

(3) Nerespectarea dispozițiilor art.53 alin.(2) se consideră contravenție. Amenda contravențională în valoare de 10.000.000 lei este aplicată de către agenții de circulație și va fi virată în bugetul administrației publice locale (primărie).

(4) Până la data de 31 decembrie 2006 toate stațiile de transport în comun vor fi amenajate pentru a permite accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(5) Până la data de 31 decembrie 2006, autoritățile administrației publice locale au obligația să monteze sisteme de semnalizare sonoră și vizuală la trecerile de pietoni pentru persoanele cu handicap, precum și panouri de afișaj în mijloacele de transport public și pe drumurile publice.

Art.54. - (1) În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, toate societățile sau regiile de transport în comun, urban sau interurban, au obligația să achiziționeze mijloace de transport special adaptate pentru accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(2) În termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, producătorii de mijloace de transport în comun au obligația să introducă în fabricație mijloace de transport adaptate accesului neîngrădit al persoanelor cu handicap.

(3) Până la data de 31 decembrie 2010 toate mijloacele de transport în comun aflate în circulație vor fi adaptate accesului neîngrădit al persoanelor cu handicap.

Art.55. - Nerespectarea dispozițiilor în conformitate cu art.50 alin.(1) se sancționează cu amendă de la (10.000.000-100.000.000 lei). Amenda va fi aplicată de către Inspecțiile Regionale (Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap) și se va vărsa în bugetul Consiliului Județean și va fi folosită pentru aplicarea art.50, alin (5).

Art.56. - Nerespectarea dispozițiilor în conformitate cu art. 50 alin.(2); art.53 alin.(1), alin(5) se sancționează cu amendă de la (10.000.000-100.000.000 lei). Amenda va fi aplicată de către Inspecțiile Regionale (Autoritatea Națională pentru Persoanele cu

Handicap), se va vărsa în bugetul Consiliilor Județene și va fi folosită pentru punerea în aplicare art.50, alin(5).

Art.57. - Valoarea amenzii în conformitate cu art.55 și art. 56, va fi reactualizată și va fi aplicată o dată la 6 luni, până când instituțiile în cauză se vor conforma acestor dispoziții. Amenda va fi aplicată de către Inspecțiile Regionale (Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap), se va vărsa în bugetul Consiliului Județean și va fi folosită pentru aplicarea art.50, alin(5).

Secțiunea a 2-a

Acces la educație, cultură, informație, comunicare

Art.58. - În termen de 180 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- a)** manualele școlare pentru ambliopi, sunt tipărite cu litere mărite;
- b)** unitățile școlare și bibliotecile pentru ambliopi sunt dotate cu megascoape;
- c)** se înființează servicii de înregistrare în sistem audio-magnetic și audio-electric a cărților și materialelor informative necesare sau solicitate în unități școlare și biblioteci;
- d)** se înființează în fiecare bibliotecă publică județeană, o secție pentru nevăzători cu carte în alfabet Braille pe casetă audio, pe compact discuri sau în format electronic;
- e)** instituțiile școlare, organizațiile nevăzătorilor sunt dotate cu tipografii Braille performante, cu echipamente electronice de scanare și lectură vocală (mașini de citit).

Art.59. - Finanțarea accesului la educație și cultură, în conformitate cu art.58 se asigură pe principiul împărțirii responsabilității între Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Administrației și Internelor și se stabilește prin hotărâre a Guvernului emisă la 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial la României, partea I.

Art.60. - În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, toate instituțiile publice vor asigura, în funcție de necesități, interpreți autorizați ai limbajului mimico-gestual pentru relațiile directe cu persoane cu deficiențe de auz și cu surdocecitate.

Art.61. - Persoanele cu handicap, familiile/susținătorii acestora au acces la toate informațiile referitoare la diagnostic, drepturi, servicii și programe disponibile, în toate stadiile acestora. Aceste informații sunt prezentate într-o formă accesibilă de către: Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării împreună cu ministerele și celelalte organe ale administrației publice centrale și locale care au atribuții în aplicarea măsurilor stabilite prin prezenta lege.

Art.62. - În vederea participării persoanelor cu handicap la viața socială, se adoptă măsuri care fac accesibile mijloacele de comunicare/informare:

- a)** utilizarea pictogramelor în toate serviciile publice (2006);
- b)** adaptarea telefoanelor, cu telefax și teletex pentru persoanele surde și cu surdocecitate (2006);
- c)** asigurarea programelor de voce electronică (sinteză vocală) și de afișaj (display) Braille pentru calculatoare (2006);

- d) introducerea sistemului de descriere vocală (audiodescripție) în intervalele de timp posibile, a secvențelor vizuale din filme documentare și filme artistice de către postul de televiziune public (2006);
- e) subtitrarea și interpretarea în limbaj mimico-gestual a emisiunilor de știri ale televiziunii publice (2005).

Art.63. - Finanțarea accesului la mijloacele de comunicare/informare în conformitate cu art.62 se asigură conform principiului împărțirii responsabilității între ministerele de resort și se stabilește prin hotărâre a Guvernului emis la 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României Partea I-a.

Art.64. - Nerespectarea dispozițiilor în conformitate cu art.50, alin.(1), alin.(2), alin.(3), alin.(4), alin.5, alin.(6); art.51 (1); art.53 alin.(1), alin.(2); alin(4), alin.(5), art.54 alin.(1), alin.(2), alin.(3); art.58; art.60; art.62; se consideră discriminare la adresa persoanelor cu handicap din România.

CAPITOLUL VII

Protecția socială. Protecția specială Asistență în domeniul veniturilor

Art.65. - Persoana cu handicap are acces la sistemul de protecție socială, asigurări sociale și de sănătate, sau la alte măsuri de protecție socială, ca orice alt cetățean din România.

Art.66. - Suplimentar față de protecția socială generală, pentru garantarea egalității de șanse, persoana cu handicap beneficiază de o protecție specială corespunzătoare.

Art.67. - Protecția specială cuprinde totalitatea acțiunilor întreprinse de societate în vederea înlăturării sau diminuării consecințelor pe care handicapul, considerată un factor de risc social, o are asupra nivelului de trai al persoanei cu handicap.

Art.68. - (1) Persoanele cu handicap grav și accentuat, copii și adulți, beneficiază de următoarele servicii sau, opțional, de echivalentul valoric al acestora:

a) transport urban cu mijloacele de transport în comun de suprafață și subteran, după caz, pentru persoane cu handicap grav și accentuat. De acest drept se bucură și asistenții personali, ghizii de comunicare și însoțitorii persoanelor nevăzătoare.

b) transport interurban, la alegere, cu tren de persoane clasa a II-a, cu autobuze, microbuze și nave pentru transportul fluvial, în limita a 12 călătorii dus-întors pe an pentru persoanele cu handicap grav și asistenții personali, ghizii de comunicare și însoțitorii persoanelor nevezătoare și în limita a 6 călătorii dus-întors pe an pentru persoanele cu handicap accentuat.

c) persoanele cu handicap grav care necesită control medical periodic în alte localități decât cele de domiciliu, precum și asistenții personali/ghizii de comunicare ai acestora cât și persoanele cu handicap accentuat, beneficiază și peste limita menționată la art.68. alin (1) b), la recomandarea centrului medical în a cărui evidență se află.

(2) Abonamentul radio-tv, abonamentul telefonic cu 400 de impulsuri telefonice incluse, pentru persoane cu handicap grav, cât și pentru familiile acestora dacă au domiciliul comun și cu 200 de impulsuri incluse pentru persoanele cu handicap accentuat.

(3) Prioritate la instalarea postului telefonic și scutire de plată a taxei de instalare pentru persoane cu handicap grav și accentuat cât și pentru familiile acestora dacă au domiciliu comun.

Art.69. – (1) Persoanele cu handicap grav sau accentuat beneficiază de următoarele drepturi:

a) prioritate la închirierea, construirea și cumpărarea locuințelor construite din fondul de stat, a locuințelor sociale în condițiile legii, și repartizarea la cerere a apartamentelor la niveluri inferioare ale imobilelor.

b) stabilirea chiriei la o valoare echivalentă cu 50% din valoarea chiriei în condițiile legii pe baza contractelor de închiriere pentru suprafețele locative cu destinația de locuință deținute de stat sau de unități administrative ale acestuia.

c) acordarea în cuantum de cel puțin 25% din fondul de locuințe sociale pentru persoanele cu handicap grav, în conformitate cu legile în vigoare.

(2) Persoanelor cu handicap grav, care realizează venituri salariale în baza unui contract individual de muncă, li se acordă o indemnizație lunară de 400000 lei, suportată din credite bugetare.

(3) Persoana cu handicap grav beneficiază de scutire de plata taxei pentru abonamentul la curentul electric. Decontarea abonamentului se face pe bază de documente justificative, în limita creditelor bugetare alocate cu această destinație; documentele justificative precum și modalitatea de decontare se stabilesc prin ordin comun al Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și al Ministerului Economiei și Comerțului cu avizul Ministerului Finanțelor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art.70. – (1) Persoana care are în îngrijire și acordă asistență persoanei cu handicap grav se numește asistent personal.

a) Este angajat de către autoritățile administrației publice locale cu avizul serviciului public de asistență socială din subordinea acestora, pe baza recomandărilor anchetei sociale realizate de către o comisie din cadrul compartimentului specializat al primăriei, în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap grav;

b) Beneficiază de un salariu echivalent cu salariul brut al asistentului social debutant din unități bugetare;

c) Obligațiile și drepturile asistentului personal vor fi incluse în contractul de muncă;

(2) Consiliul local al unității administrativ teritoriale în care beneficiarii își au domiciliul sau reședința este obligat să aloce, fondurile necesare pentru situațiile de la art.70 alin.1, litera b).

(3) Nerespectarea art.70 alin.(2) se consideră discriminare la adresa persoanelor cu handicap.

Art.71. – Persoanele cu handicap, părinții sau reprezentanții legali ai acestora pot opta pentru asistent personal sau pentru primirea unei indemnizații echivalente cu salariul net al asistentului social debutant din unitățile bugetare, altele decât cele clinice.

Art.72. – Persoanele cu handicap grav care au și calitatea de pensionar de invaliditate gradul I. pot opta pentru indemnizația de însoțitor, prevăzută de art.61 din Legea 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, sau pentru asistent personal. Dreptul de opțiune se menține și în cazul trecerii pensionarilor de invaliditate la pensia pentru limita de vârstă.

Drepturile de care beneficiază copilul cu handicap

Art.73. - Persoana care are în întreținere un copil cu handicap grav sau accentuat, beneficiază, la cerere, de concediu plătit pentru îngrijirea copilului cu handicap până la împlinirea de către acesta a vârstei de 3 ani.

Art.74. - **(1)** Copiii cu handicap grav sau accentuat până la vârsta de 18 ani, aflați în întreținerea familiei, în plasament familial sau încredințați, potrivit legii, unei familii, persoane juridice sau unui organism privat autorizat beneficiază de alocație de stat, în condițiile și în cuantumul prevăzute de lege, majorat cu 200%.

(2) De același cuantum al alocației vor beneficia și copiii fără handicap care au ambii părinți sau părintele întreținător cu handicap grav sau accentuat.

(3) Alocația de întreținere pentru copiii cu handicap sever sau accentuat aflați în plasament familial sau încredințați, potrivit legii, unei familii, persoane juridice sau unui organism privat autorizat, în cuantumul prevăzut de lege va fi majorată cu 100%.

(4) Alocația de întreținere pentru copii cu handicap mediu sau ușor, aflați în plasament familial sau încredințați, potrivit legii, unei familii, persoane juridice sau unui organism privat autorizat, în cuantumul prevăzut de lege va fi majorată cu 50%.

Art.75. - Copiii preșcolari, elevii și studenții cu handicap grav sau accentuat și copiii fără handicap ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat beneficiază de locuri gratuite în tabere. Modalitatea de finanțare se stabilește prin hotărâre a Guvernului emisă de Ministerul Educației și Cercetării, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice la 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I-a.

Drepturile adultului cu handicap

Art.76. - **(1)** Persoanele cu handicap grav beneficiază de o alocație socială lunară cu caracter compensatoriu, echivalentă cu salariul minim brut pe economie pe toată durata existenței handicapului, iar persoanele cu handicap accentuat beneficiază de o alocație socială lunară cu caracter compensatoriu în cuantum de 50% din salariul minim brut pe economie pe toată durata handicapului, indiferent de vârstă și de veniturile realizate din salarii.

a) persoanele cu handicap grav, care cumulează salariul cu pensia pentru limită de vârstă, pensia I.O.V.R. sau cu pensia pentru pierderea capacității de muncă, vor opta pentru una din acestea sau pentru alocația socială lunară cu caracter compensatoriu;

b) persoanele cu handicap grav, care nu desfășoară activități salarizate, cumulează alocația socială lunară cu caracter compensatoriu cu una din celelalte pensii stabilite potrivit legii.

c) pentru afecțiuni care creează handicap ireversibil, alocația socială cu caracter compensatoriu se stabilește pe toată durata vieții.

(2) Persoanele cu handicap grav sau accentuat, care se întrețin singure, primesc o alocație de sprijin echivalentă cu 50% din salariul minim brut pe economie.

Drepturi de care beneficiază familiile persoanelor cu handicap

Art.77. - **(1)** Familia care are un venit mediu lunar pe persoană aflată în întreținere mai mic sau egal cu salariul minim brut pe economie, primește pentru fiecare copil sau adult cu handicap grav sau accentuat o alocație de sprijin familial echivalentă cu 50% din salariul minim brut pe economie.

(2) Familia monoparentală care are un venit mai mic sau egal cu salariul minim brut pe economie, primește pentru fiecare copil sau adult cu handicap grav sau accentuat aflat în întreținerea ei o alocație de sprijin familial, echivalentă cu salariul minim brut pe economie.

Drepturi de care beneficiază persoana cu handicap în calitate de părinte

Art.78. - Persoana cu handicap grav în calitate de părinte, care are un venit mediu lunar pe persoană aflată în întreținere mai mic sau egal cu salariul minim brut pe economie, primește pentru fiecare copil aflat în întreținere sa o alocație de sprijin familial, echivalentă cu 50% din salariul minim brut pe economie.

Art.79. - Persoana cu handicap grav în calitate de părinte, familia monoparentală, care are un venit mediu lunar pe persoană aflată în întreținere mai mic sau egal cu salariul minim brut pe economie, primește pentru fiecare copil aflat în întreținerea sa, o alocație de sprijin familial, echivalentă cu 70% din salariul minim brut pe economie.

Art.80. - La calcularea veniturilor medii lunare nu se înregistrează ca venit echivalentul valoric al serviciilor acordate în conformitate cu art. 68 alin(1), lit.a),b),c), alin(2); drepturile cu caracter compensatoriu conform art.74, alin(1),(2) , art.76 alin(1) și(2).

Art.81. - De drepturile prevăzute în articolele art.68 alin(1) lit. a), b) și c), alin(2) și (3); art.69 alin(1) lit.a), b) și c), alin (2), alin (3); art.70 alin.(1) lit a) și b), alin (2) și (3); art.71; art. 72; art.74 alin (1), (2) și (3); art.75; art.76 alin (1) și (2); nu pot beneficia copiii/adulții cu handicap grav sau accentuat care se află în instituții, în care li se asigură întreținere completă din partea statului și nici persoanele care îi au în întreținere, îngrijire și supraveghere.

Art.82. - Drepturile acordate sau echivalentul valoric al acestora conform prevederilor art.68. alin.(1) lit. b) și c), alin.(2) și (3) se suportă de la bugetul de stat.

Art.83. - Drepturile acordate în conformitate cu prevederile art.69 alin.(2); art.76 alin. (1) și (2) se suportă de la bugetul de stat .

Art.84. - Drepturile acordate conform prevederilor art.71; art. 72; art.74 alin (1), (2) și (3); art.77 alin (1) și (2); art.78; art.79 se suportă de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii Solidarității Sociale și Familiei.

Art.85. – (1) Drepturile acordate sau echivalentul valoric al acestora, conform prevederilor art.68 alin (1) lit a) și art.70 alin (1) lit.b) se suportă de la bugetul local.
(2) Echivalentului valoric și modalitatea de plată a acestuia pentru serviciile acordate conform prevederilor art.68 alin (1) lit. b) și c), alin.(2) și (3) se va stabili prin ordin comun al Ministrului Muncii Solidarității Sociale și Familiei, al Ministrului Administrației Publice și Internelor cu avizul Ministerului Finanțelor Publice care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a legii.

CAPITOLUL VIII

Evaluarea, orientarea, formarea și reconversia profesională a persoanelor cu handicap

Realizarea de venituri

Secțiunea 1

Evaluarea, orientarea, formarea și reconversia profesională

Art. 86. - **(1)** Orice persoană cu handicap, indiferent de vârsta sau gradul de handicap, care dorește să se integreze sau să se reintegreze profesional, trebuie să aibă acces la evaluarea profesională.

(2) Fiecare persoană evaluată trebuie să aibă dreptul de a participa activ la procesul evaluării sale profesionale, la informare și la alegerea activității profesionale care corespunde dorințelor și aptitudinilor sale.

(3) Toate datele și informațiile personale, colectate în cursul procesului de evaluare profesională, trebuie să fie confidențiale. Acestea pot fi utilizate doar în interesul și cu acordul persoanelor evaluate.

Art.87. - **(1)** Orientarea profesională se adresează atât persoanelor cu handicap care au fost/sunt încadrate în muncă, celor care nu au experiență profesională cât și celor care nu vor putea munci o anumită perioadă.

(2) Persoana cu handicap și, dacă este necesar familia sau reprezentantul său, trebuie să participe la ansamblul măsurilor luate în vederea orientării sale profesionale.

Art.88. - **(1)** Formarea profesională a persoanelor cu handicap este înțeleasă ca un proces continuu, înglobând formarea inițială în cadrul educației școlare, pregătirea tehnică și reconversia profesională a persoanelor devenite handicapate ca urmare a unei maladii sau a unui accident produs după încadrarea în muncă cat și a persoanelor cu handicap care nu au în prezent meserii cerute pe piața muncii.

(2) Formarea profesională a persoanelor cu handicap adulte se poate face în unități obișnuite sau în unități de muncă protejate.

Art.89. - **(1)** Evaluarea, orientarea și formarea profesională a copiilor și tinerilor cu handicap (7-18 ani) este realizată de către sistemul educațional în care sunt cuprinși aceștia : școli obișnuite, școli speciale, alternative educaționale.

(2) Evaluarea, orientarea și formarea profesională a persoanelor cu handicap adulte este realizată de către comisia de evaluare, orientare și formare profesională pentru persoanele cu handicap.

Art.90. - **(1)** În termen de 90 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, la nivel județean și al municipiului București se înființează în cadrul Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă/Agenției Municipale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Serviciul de Evaluare, Orientare și Formare Profesională pentru Persoanele cu Handicap.

(2) Componenta, regulamentul de organizare a serviciului de evaluare, orientare și formare profesională pentru persoanele cu handicap cât și a comisiei de evaluare, orientare și formare profesională se stabilesc prin ordin comun al ministrului muncii protecției sociale și familiei, al ministrului educației și cercetării și al ministrului sănătății, la 90 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I..

(3) Activitățile specifice de evaluare, orientare și formare profesională din cadrul serviciului de evaluare, orientare și formare profesională pentru persoanele cu handicap se finanțează din fondul special pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap.

(4) Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale ale persoanelor cu handicap, elaborează un program național de formare și reconversie profesională, emis prin hotărâre a Guvernului la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I..

(5) Modalitatea de finanțare se stabilește de către Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății și Ministerul Finanțelor prin hotărâre a Guvernului emisă la 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I..

Secțiunea a 2-a Realizarea de venituri

Art.91. - Încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap și realizarea de venituri de către aceștia se face în conformitate cu legislația generală a muncii, cu celelalte reglementări în vigoare, precum și cu dispozițiile speciale din prezenta lege, în scopul integrării socio-profesionale a acestor persoane.

Art.92. - (1) Persoanele cu handicap pot fi încadrate în muncă în condițiile legii, de către persoane juridice care angajează personal salariat, conform pregătirii lor profesionale și capacității fizice și intelectuale de care dispun, pe baza unui contract individual de muncă.

(2) Încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap se poate face prin crearea de locuri de muncă obișnuite, adaptate, protejate precum și la domiciliu.

(3) În sensul prezentei legi în contextul încadrării în muncă, prin persoană cu handicap se înțelege și persoana invalidă gradul III; prin contract individual de muncă se înțelege și convenția individuală privind raporturile de muncă din organizațiile cooperăției meșteșugărești, iar prin angajat se înțelege și membrul cooperat.

Art.93. - Persoanele cu handicap care nu pot lucra în condițiile corespunzătoare art.92 alin.(1), alin.(2), alin.(3), pot desfășura activități fără caracter lucrativ prin care să-și dezvolte calitățile funcționale, sociale și profesionale.

Art.94. - (1) Persoanele cu handicap indiferent de gradul handicapului, încadrate cu contract individual de muncă, beneficiază de următoarele drepturi de protecție :

a) pot ocupa, în condițiile legii, conform pregătirii și capacității fizice și intelectuale, orice funcție în cadrul organigramei angajatorilor;

b) perioadă de probă la angajare, plătită, de cel puțin 45 de zile lucrătoare;

c) un preaviz plătit, de minimum 30 de zile lucrătoare, acordat la desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, pentru motive neimputabile acestora;

d) posibilitatea de a lucra mai puțin de 8 ore pe zi în condițiile legii, în cazul în care beneficiază de o recomandare medicală în acest sens, acordată de Comisia de Integrare Socio-profesională;

e) persoanelor cu handicap încadrate cu contract individual de muncă li se asigură de către angajator, toate adaptările și înlesnirile necesare pentru înlăturarea oricărui impedimente în activitatea pe care o desfășoară;

- f) persoanele cu handicap beneficiază de plata integrală a concediilor medicale din fondurile centralizate ale statului pentru sănătate, încă din prima zi de concediu medical;
- (2) Asigurații cu handicap grav beneficiază de pensie pentru limită de vârstă indiferent de vârstă dacă au realizat ca persoane cu handicap grav, cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare prevăzut de lege.

Secțiunea a 3-a

Angajarea în muncă a persoanelor cu handicap în mediul obișnuit de lucru

Art.95. - Persoanele juridice care angajează 25 sau mai mulți salariați, sunt obligați să angajeze la fiecare al 25-lea salariat o persoană cu handicap.

Art.96. - În cazul nerespectării obligațiilor prevăzute la art.95 persoanele juridice vor fi obligate la plata unei penalități lunare, către Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, egală cu salariul minim brut pe economie, înmulțit cu numărul de persoane pe care nu le-a protejat în vederea încadrării în muncă. Această penalitate se va achita până la data îndeplinirii obligațiilor prevăzute la art.95.

Art.97.- (1) Persoanele juridice, care angajează persoane cu handicap cu contract individual de muncă pe o durată de cel puțin 2 ani, primesc pentru fiecare persoană cu handicap angajată din bugetul Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pe o perioadă de 12 luni, o sumă lunară reprezentând salariul minim brut pe economie.

(2) Persoanele juridice, care încadrează absolvenți proveniți din rândul persoanelor cu handicap cu contract individual de muncă pe o durată de cel puțin 2 ani, primesc din bugetul Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pe o perioadă de 18 luni pentru fiecare absolvent, o sumă lunară reprezentând salariul minim brut pe economie.

(3) Persoanele juridice care nu sunt obligate să facă angajări, au mai puțin de 25 de angajați, sau angajează mai multe persoane decât obligația lor de angajare, primesc din Fondul special pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu handicap, 50% din costurile necesare adaptării locurilor de muncă.

Secțiunea a 4-a

Angajarea în unități de muncă protejate

Art.98. - Unitățile de muncă protejată (UMP) oferă persoanelor cu handicap condiții deosebite de lucru, necesare exercitării profesiilor, precum și modalitățile de lucru care să le ușureze promovarea profesională îndeosebi prin accesul la locuri de muncă obișnuite. Producția UMP se integrează în economia normală de piață.

Art.99. - (1) UMP pot fi organizate ca ateliere, secții de producție, prestări de servicii fără personalitate juridică în cadrul unităților economice sau asociațiilor persoanelor cu handicap sau ca unități de sine stătătoare cu personalitate juridică.

(2) UMP poate fi constituită și de o persoană cu handicap care este autorizată potrivit legii să desfășoare activități economice independente, cu condiția achitării contribuțiilor de asigurări sociale prevăzute de lege.

Art.100. - Încadrarea persoanelor cu handicap în UMP se face în limită de minim 30% din totalul locurilor de muncă. Asistentul personal se poate încadra pe locul de muncă destinat valizilor, cumulând salariul de asistent personal cu salariul de muncitor.

Art.101. - Scopul, profilul, gama de produse și de servicii ce urmează a fi realizate de UMP se stabilesc prin autorizația de funcționare acordată.

Art.102. - Modul de atestare a acestor unități se stabilește prin ordin comun al ministrului muncii solidarității sociale și familiei și al președintelui autorității naționale pentru persoanele cu handicap emis la 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi și publicarea în Monitorul Oficial al României Partea I.

Art.103. - (1) Organizațiile persoanelor cu handicap vor colabora în sistem de parteneriat cu autoritățile publice locale, cu Inspecțiile Regionale aflate în subordinea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap, cu agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, cu alte persoane juridice, precum și cu specialiști, pentru sprijinirea unităților protejate atât la înființare cât și pe parcursul desfășurării activității acestora.

(2) Unitățile de muncă protejată prevăzute la art.99 alin. (1) beneficiază de următoarele facilități:

a) scutire de la plata impozitului pe profit, cu condiția ca cel puțin 75% din fondul obținut prin scutire să fie reinvestit pentru restructurare sau pentru achiziționarea de echipamente tehnologice, mașini, utilaje, instalații de lucru și/sau pentru amenajarea locurilor de muncă protejate, special organizate, potrivit prevederilor legale, pentru unitățile prevăzute la art.99. alin.(1) și (2);

b) Unitățile de Muncă Protejată prevăzute la art.99. alin.(1) sau (2) beneficiază de scutire de plată a taxelor vamale pentru importurile de materii prime, materiale, semifabricate, utilaje și părți componente necesare procesului de producție, inclusiv a produselor necesare protecției specifice individuale sau colective a persoanelor cu handicap; este interzisă înstrăinarea sau vânzarea acestor produse care au beneficiat de scutire, timp de 5 ani, cu excepția vânzării lor către alte unități protejate, sub sancțiunea achitării de către cumpărător a taxelor vamale a importului, recalculate la data tranzacției.

c) UMP, pe o perioadă de 18 luni de la înființare, pentru fiecare persoană cu handicap angajată cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată, primesc de la Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei o sumă lunară reprezentând salariul minim brut pe economie.

d) UMP, primesc din Fondul special pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu handicap, 50% din costurile necesare adaptării locurilor de muncă.

e) Scutirea de plată către orice sursă pentru finanțarea protecției speciale a persoanelor cu handicap.

f) Scutire de plată a taxelor de autorizare sau de reautorizare, precum și a altor taxe speciale.

g) Scutire de T.V.A. cu drept de deducere a taxei pe valoarea adăugată a operațiunilor desfășurate de unitățile protejate autorizate.

h) Alte drepturi acordate de către autoritățile administrației publice locale finanțate din fondurile proprii.

Art.104. - Persoana cu handicap va primi ajutorul de șomaj pe o perioadă dublă de timp ca persoana sănătoasă.

Art.105. - (1) La începutul fiecărui an calendaristic unitățile protejate au obligația să prezinte agențiilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă o informare care va cuprinde datele necesare pentru a dovedi respectarea dispozițiilor legale referitoare la funcționarea unității ca unitate protejată și măsurile întreprinse pentru realizarea

adaptărilor și înlesnirilor necesare pentru desfășurarea activității persoanelor cu handicap.

(2) Realitatea datelor din informare va fi certificată de către organizația neguvernamentală a persoanelor cu handicap în cazul în care a sprijinit înființarea sau funcționarea respectivei unități protejate.

Art.106. - Unitățile de muncă protejată prevăzute la art.99 alin. (1) pot organiza cursuri de calificare/recalificare la locul de muncă pentru persoanele cu handicap adulte, cu avizul și sprijinul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și al Ministerul Educației și Cercetării.

Secțiunea a 5-a Munca la domiciliu

Art.107. - (1) Munca la domiciliu poate fi reprezentată de mai multe forme de activitate:

- a) efectuată în calitate independentă;
- b) furnizată de sectorul privat sau public;
- c) organizată de unități protejate;
- d) furnizată de organizații neguvernamentale ale persoanelor cu handicap din domeniu.

(2) Persoana fizică sau juridică care angajează persoane cu handicap ce prestează muncă la domiciliu are obligația de a asigura transportul materialelor la și de la domiciliu, al materiilor prime și materialelor pe care le utilizează în activitate și al produselor finite pe care le realizează.

Secțiunea a 6-a Fondul special pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap

Art.108. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se constituie Fondul special pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu handicap din următoarele surse:

- a) sumele datorate de persoanele juridice conform art.96
- b) penalități și majorări datorate, potrivit legii, pentru neplata la termen a obligațiilor la Fondul special pentru facilitarea încadrării în muncă a persoanelor cu handicap;
- c) donații ale persoanelor fizice și juridice din țară și din străinătate, în condițiile legii, cu respectarea destinațiilor stabilite de donatori;
- d) subvenție de la bugetul de stat pentru completarea fondului, în situația în care, prin sursele prevăzute la lit. a), b) și c) , acesta nu este acoperitor.

Art.109. - În termen de 30 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală a Vămirilor va stabili modul de avizare obligatorie de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a produselor prevăzute la art.103. alin.(2) lit.b). în vederea exceptării acestor produse de la plata taxelor vamale.

CAPITOLUL IX

Formarea personalului care participă la procesul instructiv- educativ de reabilitare și de integrare a persoanelor cu handicap

Art.110. - Toate persoanele care au datoria să intervină direct sau indirect în domeniul educării, recuperării/reabilitării, evaluării, orientării, formării și reconversiei

profesionale și a integrării sociale a persoanelor cu handicap, beneficiază de o instruire adecvată.

Art.111. – **(1)** Instruirea și reciclarea acestui personal se va face după programe de pregătire, reconversie/perfecționare întocmite de către Ministerul Educației și Cercetării , în colaborare directă cu Ministerul Sănătății , Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei împreună cu celelalte organe ale administrației publice centrale și locale, care au atribuții în aplicarea măsurilor stabilite prin prezenta lege.

(2) Furnizorii de servicii specializate acreditate pot organiza, în limitele legii, activități de formare pentru personalul propriu precum și pentru personalul care activează în cadrul altor instituții sau organisme cu atribuții similare.

Art.112. - **(1)** Actualele școli speciale pot servi ca: centre de instruire pentru personalul didactic implicat în procesul de integrare, centre de resurse umane și materiale pentru dezvoltarea școlilor, inclusiv a laboratoarelor și cabinetelor de asistență psiho-pedagogică specializată, baze de experimentare/cercetare.

(2) Se dezvoltă centre de formare și perfecționare, bazate pe instituțiile tradiționale formatoare, universități, colegii dar și pe instituții, organizații neguvernamentale care și-au adus contribuția la formarea și perfecționarea personalului implicat în procesul de integrare socială a persoanelor cu handicap.

Art.113. - În conformitate cu nevoile apărute în activitatea de integrare socială a persoanelor handicapate, se instituie recunoașterea unor noi meserii în nomenclatorul de meserii al Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei: ergoterapeut, consilier de orientare, specialist în terapie ocupațională, agent specializat în căutarea unui loc de muncă pentru persoanele cu handicap, consilier vocațional, ghid de comunicare, specialist în adaptarea locului de muncă.

CAPITOLUL X

Viața de familie, integritatea personală Protecția juridică

Art.114. - Toate persoanele cu handicap, indiferent de tipul handicapului, beneficiază de dreptul de a fi evaluate și de a li se stabili severitatea handicapului pe care îl au.

Art.115. - Exersarea drepturilor de bază ale persoanelor cu handicap, precum și dreptul de a nu fi discriminate, sunt protejate prin lege.

Art.116. - **(1)** Crearea alternativelor pentru prevenirea instituționalizării este obligatorie pentru orice instanță care vine în contact cu problemele persoanelor cu handicap.

(2) Organele de specialitate ale administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale sunt obligate să inițieze programe și să asigure resursele necesare pentru dezvoltarea unor rețele de servicii comunitare de tipul - servicii rezidențiale de tip familial, servicii de zi, servicii de criză, servicii de respiro și orice alt serviciu creat pentru respectarea și exercitarea drepturilor fundamentale ale persoanelor cu handicap în conformitate cu art.1 alin. (1).

(3) Autoritățile administrației publice locale încheie convenții cu organismele private autorizate pentru acordarea de servicii, în conformitate cu art.116, alin. (2) în cadrul unui parteneriat public privat.

Art.117. - (1) În cazul în care persoana cu handicap, indiferent de vârstă, este în imposibilitatea totală sau parțială de a-și administra bunurile personale, ea trebuie să beneficieze de protecție juridică sub forma unei tutele și de asistență juridică. În acest caz persoana cu handicap devine protejată.

(2) Odată cu preluarea tutelei, tutorele are obligația de a face un inventar al tuturor bunurilor mobile și imobile ale persoanei cu handicap și este obligat să prezinte anual un raport de gestiune în fața organelor în drept.

(3) Atunci când persoana cu handicap nu are rude sau prieteni dispuși să preia tutela sau tutela rămâne vacantă, judecătorul va deschide procedura de preluare a tutelei de către autoritățile statului.

Art.118. - În cazul în care copiii/adulții sunt instituționalizați temporar sau permanent, din vina părinților/tutorilor legali, aceștia vor suporta total sau parțial plata serviciilor acordate pe durata instituționalizării, dacă respectivii părinți/tutori legali au un venit egal sau mai mare decât salariul mediu brut pe economie.

Art.119. - (1) Părinții/tutorii persoanelor cu handicap, (copii și/sau adulți) trebuie consultați atunci când se ia o decizie referitoare la persoana în cauză.

(2) Părinții/tutorii persoanelor cu handicap au dreptul să beneficieze de servicii de consiliere/consultanță, îndrumare și sprijin al familiei.

(3) Persoanele cu handicap beneficiază de servicii de consiliere și informare privind exercitarea drepturilor fundamentale.

Art.120. - (1) Organizația neguvernamentală a persoanei cu handicap, a cărui membru este persoana cu handicap sau după caz părintele sau tutorele acestuia, indiferent dacă aceasta trăiește în familie, instituție de stat sau privată, are dreptul de a o reprezenta în justiție atunci când drepturile acesteia sunt încălcate.

(2) Acțiunea este scutită de plata timbrului judiciar, de cheltuieli de judecată și beneficiază de asistență juridică gratuită.

CAPITOLUL XI Cercetare și statistică

Secțiunea 1 Cercetare

Art.121. - Institutele de cercetare de profil inițiază și sprijină programe de cercetare, atât în domeniul problemelor sociale și economice care afectează viața persoanelor cu handicap și a familiilor acestora cât și în domeniul promovării unor cercetări comprehensive în domeniul obstacolelor care afectează negativ participarea persoanelor cu handicap la viața societății. Aceste cercetări includ studii asupra cauzelor, tipurilor și frecvenței apariției deficiențelor cauzatoare de handicap, cât și studii legate de prevenirea, identificarea și tratamentul deficiențelor/incapacității. Institutele de cercetare evaluează serviciile specializate oferite persoanelor cu handicap.

Art.122. - Programele de cercetare sunt finanțate direct de la bugetul statului, alocându-se un anumit procent din PIB, în funcție de cerințe și necesități, care va fi distribuit institutelor de cercetare din domeniu prin hotărâre a Guvernului la 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Secțiunea a 2-a

Statistica

Art.123. - Formularea și punerea în aplicare a unei politici coerente în favoarea persoanelor cu handicap precum și evaluarea efectelor sale, se bazează pe o apreciere cât se poate de exactă a situației și a necesităților celor vizați.

Art.124. - Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap adună toate datele statistice, date demografice, familiale, legate de natura și originea incapacității, de felul școlarizării, de ocupație, de locuință, de felul serviciilor specializate folosite, natura și nivelul veniturilor, etc. În transmiterea acestor informații la alte instituții, trebuie să se protejeze dreptul individului la viața privată și integritatea personală.

Art.125. - Autoritățile competente: Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului; adoptă terminologia și criteriile pentru efectuarea recensământului național.

CAPITOLUL XII

Organisme private

Art. 126. - (1) Organismele private, care desfășoară activități în scopul creării de servicii specializate în conformitate cu art.1 alin(1) sunt persoane juridice de drept privat.

(2) În desfășurarea activităților prevăzute la art.126, alin(1), organismele private autorizate se supun regimului de drept public prevăzut de prezenta lege precum și de reglementările pentru care aceasta este pusă în execuție.

Art.127. - Procedura, criteriile și condițiile de autorizare a organismelor private, se stabilesc în funcție de tipul serviciului acordat, în conformitate cu art.126 alin (1) din prezenta lege și se aprobă prin hotărâre a Guvernului în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

CAPITOLUL XIII

Dispoziții finale și tranzitorii

Art.128. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice alte dispoziții contrare.

Art.129. – În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerul Administrației și Internelor împreună cu ministerele și celelalte organe ale administrației centrale care au atribuții în aplicarea măsurilor stabilite prin prezenta lege, vor elabora mormele metodologice de aplicare a prevederilor acesteia, care se aplică prin hotărâre a Guvernului.

Inițiator.....Deputat Musca Monica Octavia

Inițiator.....Deputat Titu Gheorghiof

Inițiator.....Deputat Barbu Gheorghe